

A földtulajdoni és földhasználati viszonyokat meghatározó fontosabb jogszabályok történeti áttekintése.

Dr. Azari Bertalan, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Földhivatal nyugdíjas földhasználati osztályvezetője.

B E V E Z E T É S.

Jelen összeállításban a mindenkori /akkori/ helyzetnek megfelelően foglalkozom a jogszabályok felsorolásával.

Minthogy egy-egy anyag nagyon nagy mennyiségű, azért a lehetőségek és összefüggések ismeretében néhány helyen az azonos területet szabályozó joganyagot /jogszabály helyeket/ egy címhez soroltam be. Elsősorban vonatkozik ez az alaprendelkezések és a végrehajtási rendeletek összekapcsolására.

Ezzel az összeállítással be kívánom mutatni azt, hogy az elmúlt három évszázadban, illetőleg napjainkig, azaz a legutóbbi időig milyen jogszabályok határozták meg a mai értelembbe vett földbirtok-politikát, illetőleg a földek tulajdoni és használati viszonyait.

Az előbb irtakon túl, ezzel az összeállítással össze kívántam gyűjteni és be kívántam mutatni azokat a földügyi vonatkozású jogszabályokat, amelyekkel a mindenkori földügyekkel foglalkozók találkozhattak, alkalmazták és végrehajtották azokat.

Mindemellett egy olyan gyűjteményt is kívántam adni a régi és az új, illetőleg a leendő földügyi szakembereknek, azaz a szakmának és más érdeklődőknek is, amely időrendi sorrendben mutatja be a földek tulajdoni és/vagy használati viszonyait meghatározó, befolyásoló fontosabb földügyi vonatkozású alap jogszabályokat, azok módosító, kiegészítő jogszabályai felsorolása nélkül.

Minthogy az összeállítás a terjedelme miatt nem fér be egy megengedhető cikk mértéke keretébe, ezért a folytatását a következő lap /ok/ fogja /k/ tartalmazni.

A vonatkozó jogszabályoknak egy cikk keretébe való leválogatása nem mutatta volna meg azt a nagymennyiségű joganyagot, amellyel az érintett /jelen cikk címében megjelölt/ területet szabályozták és amellyel a földügyekkel foglalkozóknak dolgozniuk kellett.

Ezen bevezető után tisztelettel kérem az Olvasókat, hogy különösebb kritika nélkül fogadják el tőlem ezt az összeállítást, amely természetesen kiegészíthető.

Az előbbiekhöz kapcsolódva még azt is szeretném a tisztelt Olvasók tudomására hozni, hogy az 1700-as, 1800-as évekre vonatkozóan megjelent - ma már kevésbé ismert - földügyi szabályozott területek megnevezései magyarázatát azért nem adtam/azért nem irtam le/, mert az megbontotta volna az aránylag egységes /megjelent/ jogszabály felsorolást, továbbá mert ezáltal a cikk még terjedelmesebb, esetleg áttekinthetlenebb lett volna és azt is nehéz lett volna eldönteni, hogy a jogszabályhoz kapcsolódó címben megjelölt fogalom magyarázatát meddig lenne célszerű végrehajtani.

Remélem, hogy ezen összeállításom elő fogja segíteni a földbirtokpolitikai jogszabályok megismerését.

Kívánom, hogy jelen és a következő cikkeim segíteni fogják a földügyi szakmát, azok gyakorlóit. Azt is kívánom, hogy így legyen.

A következőkben pedig a kiadás /szabályozás/ éve sorrendjében bemutatom a kiválogatott jogszabályokat, mégpedig az első cikkben és annak I. fejezetében 1723. év-től az 1944. évig terjedő időben megjelenteket és a II. fejezetében pedig az 1945-től, 1949-ig megjelent jogszabályokat.

A második cikkben a III. fejezet első részeként az 1960-tól, 1975-ig terjedő időben megjelenteket.

A harmadik cikkben pedig a III. fejezet folytatásaként 1976-tól, 1989-ig terjedő időben megjelenteket és a IV. fejezetként az 1990. évtől napjainkig megjelenteket és a forrás munkák felsorolását.

Ezeket a cikkeket követően újabb cikkben foglalkozni kívánok részletesebben a területrendezési /tagosítási, földrendezési, birtokrendezési/ jogszabályok rendelkezéseivel; az új birtokrendezés szükségességével és a tervezett új általános birtokrendezési, szabályozási javaslataimmal; majd pedig - a napjainkban is még érdekesnek mondható - egyéb földügyi témákkal.

I. fejezet.

- 1723. évi 18. és 103. törvénycikk / a továbbiakban: tc./ az urbáriumokról.
- 1741. évi 8. tc. az általános földadó bevezetéséről.
- 1802. évi 7. tc., 1807. évi 3. tc., 1836. évi VI. tc., VII. tc., 1868. évi XXIX. tc., 1870. évi XV. tc., XX. tc., 1871. évi XXXI. tc., LVIII. tc. a szőlőhegyekről és szőlőskertekről.
- 1807. évi 21. tc., 1836. évi X. tc., XII. tc., 1840. évi VII. tc., XXX. tc., XXXI. tc., 1846/47. évi kolozsvári XV. tc., 1848. évi pozsonyi X. tc., és a kolozsvári IV. tc., 1871. évi LIII. tc., LV. tc., az arányosításról és a tagosításról.
- 1836. évi IV. tc., V. tc., VI. tc., VII. tc., IX. tc., X. tc., 1840. évi VII. tc., IX. tc., 1847/48. évi kolozsvári III. tc., IV. tc., 1848. évi IX. tc., X. tc., 1871. évi LIII. tc., LIV. tc., LV. tc., az urbéri birtokról, a pusztatelekről, a foglалásokról, a maradványföldekről, az erdei haszonvételekről, a nádlási haszonvételekről, a legelő-elkülönítéséről és az irtványokról.
- 1836. évi IV. tc., VI. tc., X. tc., 1840. évi VII. tc., 1848. évi X. tc., 1868. évi LIV. tc., 1871. évi XXXI. tc., LIII. tc., a birtokrendezési eljárásról.
- 1875. évi VII. tc., és az 1885. évi XXII. tc., a földadó szabályozásáról.
- 1881. évi XLI. tc., a kisajátítási jog általános szabályairól.
- 1894. évi V. tc., a telepítésekről.
- 1908. évi XXXIX. tc., a birtokrendezésről.
- 1909. évi V. tc., a földadó-kataszter kiigazításáról.
- A Forradalmi Kormányzótanács 1919. április 4-i XXXVIII. számú rendelete a nagybirtokrendszer szétzuzásáról, a földek állami tulajdonbavételéről és szövetkezeti kezelésbe adásáról.
- 1920. évi XXXVI. tc., /Nagyatádi féle földreform/ a mezőgazdasági munkások, hadirokkantak, hadiözvegyek, kisbirtokosok, közszolgálati alkalmazottak földhöz juttatásáról.

- 1920. évi XLV.tc., az ingatlanok, a felszerelési tárgyak, az áruraktárak, az ipari üzemek és egyéb jószágok vagyonsváltásáról.
- 1923. évi XIX. tc., az alföldi erdők telepítéséről és fásításokról.
- 1928. évi XLI. tc., és az 5.580/1928.ME. rendelet a földbirtokrendezés befejezése végett szükséges rendelkezésekről.
- 1935. évi IV. tc., az erdőkről, az erdőbirtokossági társulatok megalakításáról és a természetvédelemről.
- 34.700/1935. IM.r. a 16.000/1948. IM.r. és az 50.000/1948. IM.r. a tagosítási és egyéb birtokrendezési ügyekben követendő eljárásról.
- 1936. évi XI.tc., egyes hitbizományokról.
- 1936. évi XXVII.tc., 100/1937.FM.r., a 30.094/1937.IM.r., és a 40.000/1937.IM.r., a telepítésről és más földbirtokpolitikai rendelkezésekről.
- 47.391/1936. FM.r. a tagosítási becslési utasítás kibocsátása tárgyában.
- 14.000/1937. FM.r. az ingatlanforgalom, illetőleg az ingatlanok adás-vételének üzletszerű közvetítése tárgyában.
- 1938. évi XV.tc., 1940. évi IV.tc., 12,40,41 §-ai, 1940. évi XXXIX.tc. 4.§., 1941. évi XV. tc.9,10, 14-16 §-ai és az 1942. évi VIII.tc., a zsidókra vonatkozó hátrányos megkülönböztetésekről.
- 1939. évi IV.tc. és a 3350/1940.ME.r. rendelet a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról.
- 1940. évi IV. tc. és a 280.000/1941. FM.r. a kishaszonbérletek kialakításának, a kisbirtokok és házhelyek szerzésének előmozdításáról és más földbirtokpolitikai kérdésekről.
- 1942.évi XV.tc. és a 3600/1945.ME.r. a zsidók mező és erdőgazdasági ingatlanairól.
- 1942. évi XVI. tc. a mezőgazdasági fejlesztésről 26 §-a /a tagosításról/.
- 550.000/1942.FM.r. a zsidók tulajdonában lévő kisebb ingatlanok átengedéséről.
- 2650/1944.ME. rendelet a zsidók vagyonával kapcsolatos egyes kérdések szabályozásáról.

II. fejezet.

- 1945. évi VI. tc. a nagybirtokrendszer megszüntetéséről és a földműves nép földhözjuttatása tárgyában kibocsájtott 600/1945.ME. rendelet törvényerőre emeléséről.
- Az ideiglenes Nemzeti Kormány 200/1945.ME. rendelete a zsidótörvények és rendeletek hatályon kívül helyezéséről.
- Az ideiglenes Nemzeti Kormány 600/1945. ME.r. a nagybirtokrendszer megszüntetéséről és a földműves nép földhözjuttatásáról.
- A Nemzeti kormány 12.330/1945.ME.r. és a 70.010/1946.BM.r., a 12.200/1947. Korm.r., valamint a 22.900/1948.FM.r., továbbá a 84/1950.MT.r. a magyarországi német lakosságnak Németországba való áttelepítéséről.

- 2400/1945.FM.r. a házhelyek, valamint a közérdekű telkek juttatásáról.
- 5600/1945.FM.r. és a 33.000/1945. FM.r., a 600/1945.ME.r. végrehajtása tárgyában.
- 32.300/1945. FM.r. és a 75.800/1945. FM.r. a földhaszonbérletek rendezése tárgyában.
- 75.200/1945. FM.r., a 600/1945.ME.rendelettel létesített Földbirtokrendező Alap kezelése tárgyában és a 2.100/1949. ME. az Alap megszüntetése tárgyában.
- 1946. évi IX.tc. és a 185.000/1946. FM. r.a belső telepítésekről és a földreform befejezése előmozdításáról.
- 1946. évi XV.tc., a 10.000/1946.ME.r., a 12110/1946.ME.r., 12.720/1946. ME.r., a 4300/1947.ME., az 5300/1947. ME.r., és az 1810/1948. ME.r. a Magyar- Csehszlovák lakosság-csere egyezményről és végrehajtásáról.
- 6940/1946.ME.r., a 10.970/1946.FM.r. a mezőgazdasági ingatlanok haszonbérletére vonatkozó egyes kérdések szabályozása tárgyában.
- 7700/1946.ME.r. a zsidókra vonatkozó földbirtokpolitikai jellegű jogszabályok hatályon kívül helyezése következtében felmerült egyes kérdések szabályozása tárgyában.
- 14.080/1946. ME.r. az állami hal és nádgazdálkodás megszervezése tárgyában.
- 12.530/1946, ME.r. az Államkincstár javára bejegyzett tulajdonjognak egyes ingatlanok törléséről.
- 146.760/1946. FM.r. és a 175.100/1947.FM.r. a földművesszövetkezetek megalakításával kapcsolatos egyes kérdések szabályozása, valamint a földreform során juttatott gyümölcsösök megfelelő kezelésének biztosítása tárgyában.
- 194.900/1946.FM.r. a Községi Földigénylő Bizottságok működésének szabályozásáról.
- 1947. évi V.tc. és a 132.000/1947.FM r. a földreform befejezése érdekében szükséges egyes rendelkezésekről.
- 1947. évi XI. tc. a szövetkezetekről.
- 12.910/1947.Korm.r. és a 9.000/1948./VIII.29./Korm.r. a kishaszonbérleti jogviszony szabályozásáról.
- 13.327/1947. FM.r. a kishaszonbérleti szerződéseknek a Földmunkások és Kishasznosítók Országos Szövetségében való bemutatása tárgyában.
- 1948. évi XXVI.tc. a külföldön tartózkodó egyes személyeknek magyar állampolgárságuktól való megfosztásáról és vagyonuk elkobzásáról.
- 1948. évi XXVIII. tc. és a 8920/1948./VIII.27./ Korm.r. az elhagyott javak kérdésének rendezéséről.
- 5100/1948.Korm.r. egyes birtokrendező mérnöki munkadíjak érvényesítésének korlátozása tárgyában.
- 6.610/1948./VI.19./ Korm.r. a vasut mentén erdővédő terület létesítése tárgyában.
- 8.000/1948. Korm.r. és a 58.000/1948.FM.r., valamint a 470/1949.Korm.r. a földművesszövetkezetekről.
- 8.500/1948. Korm.r. a honvédelmi célú kisajátítási eljárások során kártalanításul adott egyes ingatlanok tulajdonjogának rendezése tárgyában.

- 8.990/1948./VIII.28./ Korm.r. az ingatlanforgalom korlátozásáról.
- 9.000/1948. Korm.r. és a 45.000/1948.FM.r., valamint a 10.410/1948.Korm.r., továbbá a 49.100/1948. FM.r. és a 2760/1949. Korm.r. a mezőgazdasági ingatlanok haszonbérletéről és az előhaszonbérleti jog gyakorlásáról.
- 12.000/1948, Korm.r. és a 13.010/1948. Korm.r., valamint a 10.680/1948. Korm.r. a földbérlet szövetkezetekről.
- 12.770/1948. Korm.r. a vitézi telek, a haditelek, a családi birtok és védett birtok különleges jogi minőségének megszüntetése tárgyában.
- 14.000/1948. Korm.r. és a 2.330/1949. Korm.r., valamint a 3.800/1949. Korm.r. a földművesszövetkezetek és a földbérlet szövetkezetek, termelőszövetkezetek /rizstermelő, valamint a gyümölcs- és szőlőtermelő/ csoportjairól.
- 22.140/1948. FM.r. a földreform végrehajtásával kapcsolatos egyes kérdések szabályairól.
- 146.800/1948. FM.r. a földművesszövetkezetek legelő használatának szabályozása tárgyában.
- 1949. évi VII. tv. és a 33000/1949.IM.r. a hitbizományok megszüntetéséről.
- 1949. évi XX. tv. az Alkotmány*
- 1949.évi XXIV.tv., a 4364/1949./XII.31./MT.r., a 15.044/1949./XII.31./FM.r.; majd az 1953. évi 19. tv., a 44/1953./IX.1/ MT.r., az 1957. évi 11.tvr. és a 27/1957./VI.16./PM.r. a földreform és telepítés befejezésével összefüggő egyes kérdések rendezéséről.
- 1949. évi 3.tvr., a 16100/1950./VIII.23./ FM.r. és a 18.075/1951./VIII.14./ FM.r. a mező és erdőingatlanok részleges tagosításáról.
- 1.310/1949./II.12./ Korm.r. az ország területéről engedély nélkül eltávozott személyes bejelentéséről és visszahagyott vagyonuk kezeléséről.
- 2040/1949. /III/5./Korm.r. és a 202.250/1949./VI.27./FM.r. az erdők és fák hatékonyabb védelméről.
- 2.550/1949. Korm.r. a termelőszövetkezeti csoportok egyes vagyoni kérdéseiről.
- 4.091/1949./VI.16./Korm.r. a mezőgazdasági ingatlanok és azok felszerelésének felajánlásáról.
- 4.314/1949./XI.13./MT.r. az egyes szövetkezetek egyesülésének megkönnyítése tárgyában.
- 13.100/1949./XII.22./ Korm.r. a mező és erdőgazdasági ingatlanok forgalmának szabályozásáról.

Folytatás a következő számban.

III. fejezet

- 75/1950. /III.1./ MT.r. és a 16.028/1950./III.11./ FM.r. a legelőgazdálkodás részleges szabályairól.
- 244/1950. /X.1./ MT.r. és a 6.231-8/1951./IV.1./PM.r., valamint a 20/1960. /IV.17./ Korm.r. a közületek tulajdonában lévő földek és épületek állami tulajdonná válásáról; továbbá az állami ingatlanvagyon tulajdonjoga, kezelése, nyilvántartása és forgalma.
- 284/1950. /XII.10./ MT.r. az ipari munkások, bányászok és közlekedési alkalmazottak ingatlanának az állam részére történő felajánlásáról.
- 16.100/1950. /VIII.23./ FM.r. a mező és erdőgazdasági ingatlanok részleges tagosításáról szóló 1949. évi 3. tvr. végrehajtásáról 1950. évre.
- 94/1951. /IV.17./ MT.r. a vagyonelkobzással kapcsolatos eljárás újabb szabályozásáról.
- 114/1951./V.27./ MT.r., majd az 1955. évi 23. tvr. és az 56/1955./VII.31./ MT.r. a kisajátításról.
- 145/1951./VII.14./ MT.r. a termelőszövetkezeti községekben /városokban/ a mező-és erdőgazdasági ingatlanok tagosításáról.
- 18.041/1951./IV.14./ FM.r. a legelőgazdálkodás egyes kérdéseinek újabb szabályozásáról.
- 1952. évi III.tv. a házasságról, a családról és a gyámságról.
- 42/1953. /VIII.2./MT.r. és a 3/1953./IX.9. FM.r. a földek visszaadásáról és az előhaszonbérleti jog gyakorlása megszüntetéséről, valamint a magántulajdonban lévő földek haszonbérletének szabályozásáról.
- 1955. évi 10. tvr. és az 1959. évi 31. tvr. a községi és városi tanácsok legeltetési bizottságairól.
- 1036/1955./III.27./ MT.h. a legelőgazdálkodás megjavításáról és a Legeltetési Bizottságok átszervezéséről.
- 1956. évi. 15.tvr. a földrendezésekről és tagosításokról.
- 29/1956./IX.8./MT.r. a volt déli határsáv létesítésével érintett egyes személyek vagyoni jogi igényeinek érvényesítéséről.
- 1011/1956./II.4./MT.h. a legelőilletőség öröklésének illetékmentességéről.
- 1091/1956./IX.11./MT.h. a mezőgazdasági termelőszövetkezeti mozgalom fejlesztéséről.
- 1957. évi 9.tvr. és 2/1957./II.3./ FM.r. a magánszemélyek által megszerezhető mező-és erdőgazdasági földterületek felső határának megállapításáról.

- 1957. évi 10. tvr. és a 3/1957./XX.3./FM.r., valamint az 1957. évi 52.tvr. és a 13/1957./IX.3./FM.r. a mezőgazdasági ingatlanok tulajdoni és használati viszonyai rendezéséről.
- 1957. évi 32.tvr. az 1956. évi október 23. napját követően jogellenesen külföldre távozott személyek vagyoni jogi helyzetének rendezéséről.
- 39/1957. /III.29./Kormr. az erdőbirtokossági társulatok működéséről és az erdőbirtokossági társulatok erdeinek államrendészeti kezeléséről.
- 63/1957. /X.19./ Korm.r. és a 16/1957./X.23./FM.r.; valamint a 28/1974. /VI.22./MT.r. és a 14/1974./VII.14./ MÉM.r. az állami tartalékföldek hasznosításáról.
- 1/1957. /I.13./FM.r. az önkényesen elhurcolt vagyontárgyak visszaadásáról és a felosztott termelőszövetkezetek eredeti jogaiba való visszahelyezéséről.
- 1958. évi 6. tvr. és a 15/1958. /V.27./FM.r. a hegyközségekről.
- 1959. évi IV.tv. a Polgári Törvénykönyvről.
- 1959. évi 7. tvr. a mezőgazdasági termelőszövetkezetekről és a termelőszövetkezeti csoportokról.
- 1959. évi 23. tvr. és a 2/1959./V.27./FM.r. a szőlő-, a gyümölcs- és borgazdálkodásról.
- 1959. évi 24. tvr. és a 16/1959./V.30./FM.r., a nagyüzemi művelésre alkalmas területek kialakításáról.
- 24/1959. /IV.30./Korm.r. és a 2/1959./IX.24./FM.-EM.r. a termelőszövetkezeti községek /városok/ mezőgazdasági fejlesztési terveiről.
- 31/1959. /I.26./Korm.r. az egyszerűbb mezőgazdasági szövetkezetekről.
- 37/1959. /VII.25./Korm.r. a legelő-és apaállatgazdálkodási feladatok ellátásának rendezéséről.
- 1960. évi III.tv. és a 9/1961./III.20./Korm.r. a bányászatról.
- 1960. évi 22. tvr., a 24/1960./IX.23./FM.r. és az 1965. évi 21. tvr., a kiegészítő földrendezésről.
- 20/1960./IV.17./korm.r. és a 7/1961./VIII.27./ÉM.r. az állami tulajdonban álló, bérbeadás útján hasznosított ingatlanok kezeléséről.
- 54/1960. /XI.27./Korm.r. és a 2/1960./XII.25./IM.r. a telekkönyvről.
- 1961. évi VI.tv. és a 7/1962./III.13./Korm.r., majd a 1003/1964./II.22./Korm.h., továbbá az 1965. évi 19.tvr. és a 19/1965/X.24./Korm.r. valamint 1969. évi 3. tvr., a 7/1969./II.4./Korm.r. és a 10/1969./V.13./MÉM.r., s végül az 1977. évi 25. tvr., a 38/1977./X.12./MT.r. és a 33/1977. /X.12./MÉM.r. és még a 13/1968. /III.11./Korm.r. a mezőgazdasági rendeltetésű földek védelméről.
- 1961. évi VII.tv. és a 33/1962, /IX.22./Korm.r., valamint a 73/1981./XII.29./MT.r. és a 27/1981. /XII.29./ MÉM.r. az erdőkről és a vadgazdálkodásról.
- 1961. évi 18. tvr. és a 23/1962, /VI.17./Korm.r. a természetvédelemről.

- 1/1961./I.13./FM. a termelőszövetkezeti csoport gazdálkodásáról és szervezetéről.
- 16/1961. /VIII.19./FM.r. a legelő és apaállat gazdálkodási feladatok ellátásának újabb rendezéséről.
- 1962. évi IV.tv. és a 40/1962./XI.11./Korm.r. a villamosenergia fejlesztéséről, átviteléről és elosztásáról.
- 1962. évi 21. tvr. és a 34/1962./IX.16./ Korm.r. az utakról.
- 1.006/1962./III.10./Korm.h. és a 26/1968./VIII.2./MÉM.r. a hullámtéri területek használatáról, hasznosítatáról.
- 17/1962./XI.1./FM.r. a mezőgazdasági randeltetésű földek tulajdonában, használatában, művelési ágában 1962. január 1-napja előtt engedély nélkül végrehajtott változások bejelentéséről.
- 1963. évi 32.tvr. és a 37/1963./XII,24./Korm.r., majd az 1/1969./I.8./ Korm.r. az állami földnyilvántartásról.
- 9/1963. /VI.15./PM.r. és a 61/1982./XI.5./PM.r. az erdőbirtokossági társulatok felszámolásáról.
- 1965. évi 20.tvr. és a 9/1965./X.21./FM.r. a földfelajánlás szabályairól.
- 21/1965./X.24./Korm.r. az egyes erdőterületek felülvizsgálatáról és szántóföldi művelésbe adásáról.
- 8/1965./X.17./ FM.r. a táblatörzskönyvek vezetéséről.
- 1/1966./I.30./FM.-PM.r. a nyárfatelepités céljára alkalmas területek kijelöléséről, valamint a mezőgazdasági cellulóz-nyárfa termesztéséről.
- 1967. évi III.tv., a 35/1967./XII./Korm.r.és a 6/1967./X.24./MÉM.r. a mezőgazdasági és halászati termelőszövetkezetekről.
- 1967. évi IV. tv., a 36/1967./X.11./Korm.r. és a 7/1967./X.24./MÉM.r. a földtulajdon és a földhasználat továbbfejlesztéséről.
- 31/1967./IX.13./ Korm.r. és a 17/1976./XI.25./PM.r. a földadóról.
- 1/1967./IV.28./NIM.r. és a 2/1968./II.9./NIM.r. a villamosvezetékekre vonatkozó vezetékjogról.
- 1/1967. /XII.29./ NIM.-MÉM.r. erdőnek villamosműhöz tartozó vezetékekkel való keresztezéséről.
- 1/1967. /XII.1./OT.-PM.-MÉM. r. az állami gazdasági, az állami erdőgazdasági és a mezőgazdasági termelőszövetkezetek beruházási rendjéről.
- 3/1967./VI.6./NIM.r. és a 3/1968./II.8./NIM.r. a villamosmű biztonsági övezetéről.
- 45/1968./XII.6./Korm.r. és a 44/1968./XII.11./MÉM.r. a személyi földhasználattal kapcsolatos egyes kérdésekről.
- 50/1968./XII.3./Korm.r. és a 48/1968./XII.31./MÉM.r. az egyszerűbb mezőgazdasági szövetkezetekről /a mezőgazdasági szakszövetkezetekről, a mezőgazdasági társulásokról és az egyszerűbb szövetkezeti formákról/.
- 12/1968./III.16./MÉM.r. az illetményföld használatáról.

- 17/1968. /V.18./ MÉM.r. a talajvédelmi munkák lebonyolításáról.
- 18/1968. /V.23./ MÉM-ÉVM.r. a nagyüzemi gazdálkodásra nem alkalmas állami külterületi és zártkerti földek értékesítéséről, illetőleg haszonbérbe adásáról.
- 1/1968. /II.3./ OT-PM-MÉM.r. a SZÖVOSZ-hoz tartozó egyszerűbb mezőgazdasági szövetkezetek és hegyközségek beruházási rendjéről.
- 1969. évi 4.tvr., a 8/1969./II.4./Korm.r. és a 3/1969./II.4./MÉM.r. a legelő- és apaállat gazdálkodásról.
- 9/1969. /II.3./Korm.r. és a 6/1970./IV.8./ÉVM-MÉM-PM.r. az állami tulajdonban álló ingatlanok kezelésének új szabályozásáról.
- 12/1969. /III.11./ Korm.r. és a 6/1969./III.11./MÉM.r. a földmérési és térképészeti tevékenységről.
- 11/1969. /VIII.14./MÉM.r. a nyár és szaporítóanyag termeléséről.
- 2/1969. /I.21./IM.r. a mezőgazdasági termelőszövetkezet és az államigazdaság használatában lévő földekre vonatkozó hagyatéki eljárásról.
- 1970. évi 36. tvr. és a 25/1970. /XI.26./MÉM.r., valamint a 40/1977./XI.29./MÉM.r. a szőlő- és gyümölcsstermelésről, valamint a borgazdálkodásról.
- 43/1970. /X.30./Korm.r. a földterületek méterrendszerű nyilvántartásáról.
- 26/1970. /XI.26./MÉM.r. az erdők osztályozásáról.
- 43/1970. /XII.13./PM-MÉM.r. és a 40/1984./XI.6./PM-MÉM.r. a mezőgazdasági üzemek /beruházásainak és termelési tevékenységének/ állami támogatásáról.
- 10/1970. /VII.1./NIM.r. és a 6/1982./V.6./Ip.M.r. a gáz és kőolajvezeték biztonsági övezetéről.
- 1971. évi. III.tv. és a 31/1971. /X.2./Korm.r. a szövetkezetekről.
- 3/1971. /III.23./MÉM.r. az erdőgazdasági üzemtervekről.
- 8/1971. /V.7./ MÉM-PM.r. az utak termelőszövetkezeti tulajdonba adásáról.
- 1972. évi 31. tvr. és a 27/1972./XII.31./MÉM.r., valamint a 2/1974./I.9./MÉM.r. az egységes ingatlannyilvántartásról.
- 28/1972./IX.27./ MT.r. és a 27/1981./IX.5./ MTr. a mezőgazdasági szakcsoportokról.
- 7/1972, VII.4./MÉM.r. az állami szervek kezelésében lévő egyes földek és erdők tulajdonjogának termelőszövetkezetek részére való átruházásáról.
- 4/1972. /I.29./ PM.r. és a 20/1978./IX.5./PM.r. a szövetkezetek felszámolásáról.
- 32/1972. /XI.1./PM.r. a termelőszövetkezetek szanálásáról.
- 1974. évi 6. tvr. és a 1025/1974./V.18./MT.h., valamint a 145/1989. /XII.27./MT.r. a külföldiek ingatlanszerzésének szabályozásáról.
- 28/1974./VI.22./MT.r. és a 14/1974./VII.4./MÉM.r. a tanácsi kezelésben lévő állami földek mezőgazdasági hasznosításáról.

- 3/1974. /I.10./PM-MÉM.r. a mezőgazdasági rendeltetésű földek közös használatba vonásának támogatásáról.
- 30/1975. /XI.15./MT.r. és a 39/1975, /XI.15./ PM.r. a földadóról.
- 1976. évi II. tv. és a 4/1988./VIII.5./KVM.r. a környezetvédelemről.
- 1976. évi 23. tvr. és a 29/1976./IX.2./MÉM.r. a földrendezésről.
- 1976. évi 33. tvr. és a 6/1977./I.28./MÉM-ÉVM-PM-IM.r. majd a 27/1987./VIII.30./ MT.r. a tartós földhasználatról.
- 1977. évi 9. tvr. és a 7/1977./III.12./MT.r. a mezőgazdasági termelőszövetkezetekről.
- 1977. évi 27. tvr. és a 36/1977./XI.3./MÉM.r. a mező- és erdőgazdasági ingatlanok forgalmáról.
- 1977. évi 28. tvr. és a 41/1977./XI.3./MT.r. a vizgazdálkodási társulatokról.
- 39/1977./X.12./MT.r. az állam elővásárlási jogáról.
- 38/1977./XI.5./MÉM.r. és a 11/1981./VI.19./MÉM.r. a részesművelésről a mezőgazdasági szövetkezetekben.
- 1980. évi 16. tvr., a 26/1980./XI.1./MÉM.r. és az 5/1981./IV.2./MÉM.r., majd a 20/1986./XII.28./MÉM.r. a földértékelésről.
- 17/1980. /VIII.4./MÉM.r. és a 18/1986./VII.10./MÉM.r. a legelőgazdálkodásról.
- 27/1980./XI.9./MÉM.r. az ingatlannyilvántartás átalakításáról.
- 15/1980./VII.25./KPM-ÉVM.r. a nyomvonal jellegű távközlési építmények engedélyezéséről.
- 16/1980./VIII.4./KPM-ÉVM. r. és a 15/1987./XII.27./KM-ÉVM.r. a nyomvonal jellegű vasuti építmények engedélyezéséről.
- 1982. évi 4. tvr. és a 8/1982./III.15./MT.r. a természetvédelemről.
- 17/1983./X.13./MÉM.r. a talajtérképekről és a talajtani szakvéleményről.
- 1986. évi 11. tvr. a felszámolási eljárásról.
- 1987.évi I. tv. a 26/1987./VII.30./MT.r. és a 8/1987./IX.1./MÉM.r. a földről.
- 1987. évi 4. tvr. a külföldiek ingatlanhasználati jogáról.
- 39/1987./X.12./MT.r. a mezőgazdasági tevékenység egyes adózási és támogatási kérdéseiről.
- 1988. évi VI.tv. a gazdasági társaságokról.
- 1988. évi XIII. tv. a gazdálkodó szervezetekről és a gazdasági társaságok átalakulásáról.

- 1989. évi 19. tvr. a menekültként elismert személyek jogállásáról.

IV. fejezet.

- 1990. évi VII.tv. az Állami Vagyongyűjteményről és a hozzátartozó vagyon kezeléséről.
- 1990. évi VIII.tv. az állam vállalkozókra bízott vagyonának védelméről.
- 1990. évi LXV. tv. a helyi önkormányzatokról.
- 37/1990. /XI.12./Korm.r. a Szovjet csapatok kivonulása után felszabaduló ingatlanok helyzetéről.
- 12/1990./IV.30./MÉM.r. a táblatörzskönyv vezetéséről.
- 1991. évi XVI. tv. a koncesszióról.
- 1991. évi XXV.tv. és a 104/1991./VII.27./Korm.r. a tulajdonviszonyok rendezése érdekében az állam által az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról.
- 1991. évi XXXIII.tv. az állami ingatlanok önkormányzati tulajdonba adásáról.
- 1991. évi IL. tv. és a 225/2000./XII.29./ Korm.r. a csődeljárásról, a felszámolásról és a végelszámolásról.
- 1991. évi LXXIX. tv. a földadóról.
- 8/1991./III.6./PM.r. az állami ingatlanok vagyonkezeléséről.
- 1992. évi I. tv. a szövetkezetekről.
- 1992. évi II. tv. a szövetkezetekkel összefüggő átmeneti szabályokról.
- 1992. évi XXXVIII. tv. az államháztartásról.
- 1992. évi IL. tv. a kárpótlási jegy termőföld tulajdonra történő felhasználásáról.
- 1992. évi LIV.tv. a ideiglenesen állami tulajdonban lévő vagyon értékesítéséről, hasznosításáról, védelméről.
- 126/1992. /VIII.28./Korm.r. az állami tulajdonban maradó gazdálkodó szervezetekről.
- 1993. évi II.tv. a földrendező és földkiadó bizottságokról.
- 1993. évi XLIII. tv. és a 203/1998./XII.19./Korm.r. a bányászatról.
- 152/1993./X.28./Korm.r. a termőfölddel nem rendelkező munkanélküliek támogatásáról.
- 1994. évi XLI. tv. 14-15§-a; 6/1982./V.6./Ip.M.r. 1-7§-a, 1/1977./IV.6./NIM.r. 58-59., 61, 63.§-a a gázvezetékek szolgalmi jogáról.
- 1994. évi XLIX.tv. az erdőbirtokossági társulatokról.
- 1994. évi LV. tv. a termőföldekről.
- 1994. évi CII. tv. és a 17/1995./VI.1./FM.r. a hegyközségekről.

- 28/1994. /III.2./Korm.r. a részaránytulajdonok önálló földrészletté alakításáról.
- 12/1994. /III.31./FM.r. az erdőtelepítések támogatásáról.
- 20/1994. /VI.28./KTM.r. az erdőbirtokossági társulatoknál /az államot megillető/ elővásárlási jog gyakorlásáról.
- 25/1994. /VII.14./KTM-IKM.r. és a 26/1994./VII.14./ KTM. r. a bányavállalatokra át nem hárítható tájrendezésről.
- 1995. évi XXXIX.tv. az államtulajdonban lévő vállalkozói vagyon értékesítéséről.
- 1995. évi LIII. tv. a környezetvédelemről.
- 1995. évi LVII. tv. 24 §-a és a 46/1995./III.18./Korm.r. 1, 6-8.§-a a hullámterek használatáról, hasznosításáról.
- 1995. évi XCIII.tv. a védett természeti területek védettségi szintjének a helyreállításáról.
- 1996. évi LIII.tv. és a 67/1998./IV.3./Korm.r. a természetvédelemről.
- 1996. évi LIV.tv. és a 26/1997./IV.30./FM.r. az erdőről és az erdővédelemről.
- 1996. évi LXXVI. tv. a földmérési és térképészeti tevékenységről.
- 7/1996. /I.18./Korm. r. a külföldiek ingatlanszerzéséről.
- 183/1996./XII.11./Korm.r. a kincstári vagyon kezeléséről és értékesítéséről.
- 1997. évi XXX.tv., az 54/1997./VIII.1./FM.r. és a 25/1997./VIII.1./FM.r. a jelzálog-hitelintézettről és a jelzálog levélről.
- 1997. évi XXXIII.tv. a vagyoni kárpótlás lezárásáról.
- 1997. évi LXXVIII.tv. az épített környezet átalakításáról és védelméről.
- 1997. évi CXIV.tv. az agrárgazdaság fejlesztéséről.
- 1997. évi CXXI.tv. a szőlő-és gyümölcsstermelésről, valamint a borgazdálkodásról.
- 1997. évi CXLI.tv. és a 109/1999./XII.25./FVM.r. az ingatlannyilvántartásról.
- 1997. évi CXLIV. tv. a gazdasági társaságokról.
- 123/1997./VII.18./Korm.r. a vízbázisok védelméről.
- 211/1997./XI.26./Korm.r. a Természetvédelmi és Nemzeti Park Igazgatóságokról.
- 273/1997./XII.22./Korm.r. az állami /agrár/ támogatásokról.
- 54/1997./VIII.1./FM.r. a termőföld értéke meghatározásáról.
- 90/1997./XI.28./FM.r. a szőlő- és gyümölcs szaporítóanyag termeléséről.
- 91/1997./XI.28./FM.r. az erdészeti szaporítóanyag termeléséről.
- 14/1997./V.28./KTM.r. a Nemzeti Parkok területe övezeti kategóriába sorolása.
- 46/1999./III.18./Korm.r. a hullámterek, fakadóvízes területek használatáról és hasznosításáról.

- 184/1999. /XII.13./ Korm.r. a földhasználati nyilvántartásról.
- 29/1999./III.24./ FVM.r. az agrároktatási intézmények tangazdaságairól.
- 105/1999./XII.22./FVM.r. a földminősítés részletes szabályairól.
- 2000. évi CXXXVII. tv. a zálogjogról.
- 2000. évi CXLI. tv. az új szervezetekről.
- 239/2000./XII.23./Korm.r. a bányatavak hasznosításával kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről.
- 85/2000./XI.8./FVM.r. a telekalakításról.
- 88/2000./XI.10./FVM.r. az Erdőrendezési Szabályzatról.
- 2001. évi CXVI.tv. és a 17/2002./II.18./Korm.r. a Nemzeti Földalapról.
- 159/2001./IX.12./Korm.r. az iskolaszervezetekről.
- 326/2001./XII.30./Korm.r. a családi gazdaságokról.
- 48/2002./VII.19./ OGY.hat. a földbirtokpolitikai irányelvekről.
- 16/2002./II.18./korm.r. a termőföldre vonatkozó elővásárlási és előhasznóbérleti jog gyakorlásának részletes szabályairól.
- 254/2002./XII.13./Korm.r. a Nemzeti Földalap vagyonyilvántartásának, vagyonkezelésének és hasznosításának részletes szabályairól.
- 255/2002./XII.13./Korm.r. a termőföld állam által életjáradék fizetése ellenében történő megvásárlásáról.
- 85/2002./IX.18./ FVM.r. a termelői csoportokról.
- 108/2002./XII.13./FVM.r. a Birtokhasznosító Bizottságok létrehozatalának és működésének rendjéről.

Forrásmunkák:

- Tóth Lajos /Köz és váltóügyvéd, Pest megye volt tiszti főügyésze/;
URBÉRI KALAUZ./Utmutató községi jegyzők, ügyvédi vizsgákra
készülők, s kezdő ügyvédek és bírák használatára/
/ Pest, MDCCCLXXII./ /1872/.
- Dr. Nemes Nagy József: A földreform telekkönyvezése. /1947./
- Dr. Szőrfy S. György és Dr. Zolnay Kálmán: Földművelésügyi Jogszabályok
Gyűjteménye I-II. kötete; /Bp. 1949./
- Báthonyi Józsefné: Utmutató az erdők kezelési és használati viszonyainak
rendezéséhez./1964./
- Dr. Körmendi Zoltán: A termelőszervezetekre vonatkozó hatályos jog-
szabályok mutatója./Miskolc.1968./
- ~~Dr.~~Dr. Németh Lajos: Földügyi Szakigazgatás./Mezőgazdasági Kiadó Bp. 1970./
- Azari Bertalan: A termelőszervezeti földtulajdon kérdései Borsod megyé-
ben./Szakdolgozat, Miskolc 1971.
- Fejér megyei Földhivatal Földhasználati Osztálya: Kivonatos Gyűjtemény
az ingatlannyilvántartás szerkesztéséhez szükséges régi
földbirtokpolitikai /földjogi/ jogszabályokról. /Bzékesfehérvár 1973./

- Kékesi Nándor: Országos Építésügyi Szabályzat. /Építésügyi Tájékoztatási Központ Bp. 1974./
- Dr. Németh Lajos: Az élelmiszergazdasági, a fagazdasági és a földügyi Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye./Harmadik kötet/
/Mezőgazdasági kiadó Bp. 1975./
- Dr. Nagy Ferenc: Kárpótlás Magyarországon /történelem, jog, gyakorlat/
/Kárpótlási füzetek I. 1991./
- Dr. Kun Tibor: A kárpótlásról népszerűen és szakszerűen. / Magyar Jogász Egylet. 1991./
- Dr. Azari Bertalan: Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság Könyvtárában készített jegyzetek. /1995./
- Dr. Azari Bertalan: Saját jogszabálymutató I-II.